

DEL II

FORSLAG TIL ENDRINGER I GODKJENNINGS- FORSKRIFTEN

**- Forskrift om godkjenning av foretak for ansvarsrett
av 22. januar 1997 nr. 35**

Forslag til endringer

Nedenfor gjengis forslag til endringer i godkjenningsforskriften (GOF). Kun de bestemmelser det er gjort endringer i presenteres. Foreslåtte endringer er **uthevet**. De fleste forslagene er en oppfølging av Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) Om lov om endringer i plan- og bygningsloven (tidsfrister i byggesaker, forenklinger m.m.), jf. Innst.O. nr. 38 (2002-2003) og Besl.O. nr. 55 (2002-2003).

Ved ovennevnte lovendring er funksjonen som ansvarlig samordner opphevet, og ansvarlig søkers ansvarsområder tilsvarende utvidet. I og med at ansvarlig samordner i dag er omtalt en rekke steder i godkjenningsforskriften, er denne lovendringen bakgrunn for storparten av forslagene. Disse endringene er i all hovedsak kun av mer lovteknisk karakter og medfører ingen realitetsendring.

I saksbehandlingsforskriften er det foretatt en omlegging av strukturen som nødvendig gjør visse endringer i GOF. Endringene innebærer kun nye henvisninger m.v. Nedenfor er det ikke gitt egne merknader til disse endringene.

I flere bestemmelser foreslås det tatt inn endring av begrepene *godkjenning*, *lokal godkjenning* og lignende til *ansvarsrett*. Disse endringene er kun språklige justeringer og har ikke betydning for innholdet i bestemmelsene.

Kap. I

Innledende bestemmelser

§ 2 Virkeområde

4. Krav om godkjenning av foretak kommer ikke til anvendelse på meldepliktige tiltak etter pbl §§ 81, 85, 86 a eller 86 b, jfr saksbehandlingsforskriften **kap. III**, eller tiltak som er unntatt fra **byggesaks**behandling etter saksbehandlingsforskriften **§ 5**.

Merknader:

Til endring i nr. 4

Ordet *søknadsbehandling* byttes til *byggesaksbehandling* i tråd med begrepsbruken i saksbehandlingsforskriften. Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

§ 3 Definisjoner

5. Med ansvarsrett menes at foretak eller andre

- er godkjent av kommunen til å forestå funksjonen som ansvarlig søker, ansvarlig prosjekterende, ansvarlig utførende eller ansvarlig kontrollerende etter reglene i pbl kap. XVI og denne forskrift,

- har påtatt seg å ivareta de krav som gjelder for tiltaket etter reglene i plan- og bygningslovgivningen, og

- er adressat for pålegg og andre sanksjoner gitt av bygningsmyndigheten i medhold av pbl kap. XIX.

6. Godkjenningsområde, fagområde, foretaksklasse og tiltaksklasse er definert i særskilte bestemmelser nedenfor.

Merknader:

Til ny nr. 5

Det foreslås tatt inn en definisjon av *ansvarsrett*. Dette for nærmere å belyse hva som ligger i begrepet uten at det er foretatt noen realitetsendring. Nåværende nr. 5 blir ny nr. 6.

§ 5 Godkjenningsområde

1. Godkjenning etter denne forskrift gjelder for godkjenningsområde som bestemmes av foretakets funksjon, fagområde, tiltaksklasse og foretaksklasse.

2. Foretak godkjennes for en eller flere funksjoner:

- a. ansvarlig søker
- b. ansvarlig prosjekterende
- c.** ansvarlig utførende
- d.** ansvarlig kontrollerende for henholdsvis prosjektering og utførelse.

Merknader:

Til endring i nr. 2

Nåværende bokstav c. utgår med bakgrunn i at ansvarlig samordner er opphevet.

Nåværende bokstav d. og e. blir nye c. og d.

Kap. II

Krav til foretakenes system

§ 6 Generelle krav for oppfyllelse av plan- og bygningslovgivningen

Foretak som søker godkjenning for ansvarsrett skal ha et styringssystem som er nødvendig for å sikre etterlevelse av krav som er fastsatt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Systemet skal i innhold og omfang være tilpasset godkjenningsområdet. Systemet skal blant annet omfatte:

a. organisasjonsplan, som viser ansvars- og oppgavefordeling, prosjektorganisering og fordeling av kvalifikasjonene blant foretakets faglige ledere samt hvordan foretaket sikrer at oppgaveløsning skjer på kvalifisert måte. Det skal fremgå i hvilken grad foretaket må benytte tilknytning av andre kvalifiserte foretak eller personer **og hvordan disse skal styres**

Merknader:

Til endring i bokstav a

I forslaget § 6 bokstav a siste punktum er det presisert at styringssystemet også må omfatte styring av underleverandører. Bakgrunnen for forslaget er å sikre at foretak har evne til å administrere andre for oppgaver de ikke selv utfører. Det vises også til at tilsvarende systemkrav er lagt til grunn i internasjonale standarder.

§ 8 Tilleggskrav for de enkelte funksjonene

1. Ansvarlig søker skal ha system for:

- a. samordning av oppgaver innen prosjektering og tilrettelegging for prosjekteringskontroll
- b. **å sikre** at søknad inneholder alle opplysninger som er nødvendig for å vise at tiltak oppfyller krav i plan- og bygningslovgivningen, herunder kontrollplan for prosjekteringen.

c. samordning av oppgaver innen utførelse og tilrettelegging for kontroll av utførelsen

d. å sikre at krav til tiltak som er spesifisert i grunnlagsmaterialet for igangsettingstillatelse blir ivaretatt i de enkelte utførelsesoppgaver.

2. Ansvarlig prosjekterende skal ha system for:

- a. at de relevante krav og vilkår i plan- og bygningslovgivningen defineres, synliggjøres og oppfylles i prosjekteringen
- b. at prosjektering i avgrensningen mot annen ansvarlig prosjekterende ivaretas.

3. Ansvarlig utførende skal ha system for:

- a. at utførelsen oppfyller gjeldende krav innen godkjenningssområdet, i prosjektspesifikasjoner, tillatelse og andre krav i plan- og bygningslovgivningen
- b. identifisering og rapportering i tilfelle der spesifikasjonene er åpenbart mangelfulle, motstridende eller feilaktige.

4. Ansvarlig kontrollerende skal ha system for:

a. planlegging, gjennomføring, dokumentasjon, overvåking og rapportering av kontroll innenfor godkjenningsområdet, enten som egenkontroll eller uavhengig kontroll

b. regelmessig gjennomgang av kontrollsystemet.

Merknader:

Til endring i § 8

Nåværende nr. 3 legges inn i nr. 2 og blir nye bokstaver c og d. Nåværende nr. 4 og 5 blir nye nr. 3 og 4. Endringene har bakgrunn i at ansvarlig samordner er opphevet. Forslaget er kun en redigering av forskriftsteksten og innebærer ingen realitetsendring.

Kap. III

Krav til utdanning og praksis - faglig ledelse

§ 11 Krav til utdanning og praksis innen det enkelte godkjenningsområdet

1. Foretakets faglige ledelse skal oppfylle krav til relevant utdanning og praksis inndelt etter foretaksklasse og funksjon etter tabellen nedenfor.

Kvalifiserer i (tiltaksklasse/foretaksklasse)	Funksjon som ansvarlig i henhold til § 5 nr. 2	Utdanning i henhold til nivå i § 10	Arbeidspraksis (antall år)
1	Søker	b	4
1	Prosjekterende	b	4
1	Kontrollerende for prosjekteringen	b	4
1	Utførende	a	2
1	Kontrollerende for utførelsen	a	2
1	Samordner for utførelsen	a	2
2	Søker	b	6
2	Prosjekterende	c	6
2	Kontrollerende for prosjekteringen	c	6
2	Utførende	b	3
2	Kontrollerende for utførelsen	b	3
2	Samordner for utførelsen	b	3
3	Søker	d	8
3	Prosjekterende	d	8
3	Kontrollerende for prosjekteringen	d	8
3	Utførende	c	5
3	Kontrollerende for utførelsen	c	5
3	Samordner for utførelsen	c	5

a. For ansvarlig søker i tiltaksklasse 1 og 2 kreves erfaring fra utførelse, prosjektering eller kontroll, og praksis fra utforming av søknad med underlag for tiltak i samme eller høyere klasse. For ansvarlig søker i tiltaksklasse 3 kreves prosjekteringspraksis og praksis fra utforming av søknad med underlag for tiltak i samme klasse. Der det anses forsvarlig, kan prosjekteringslederpraksis helt eller delvis erstatte prosjekteringspraksis.

For oppgaver som gjelder samordning i utførelsen kreves det i tillegg til praksis som utførende også praksis fra prosjektledelse, byggeledelse, byggeplassledelse, anleggsledelse

eller samordning fra tiltak i samme eller høyere klasse. Der det anses forsvarlig, kan erfaring fra ledelsesoppgaver som nevnt erstatte kravet til utførelseserfaring.

b. For ansvarlig kontrollerende for prosjekteringen eller utførelsen kreves samme utdanning og praksis som henholdsvis prosjekterende eller utførende i samme eller høyere klasse. I tillegg til praksis som prosjekterende eller utførende kreves praksis fra henholdsvis prosjekterings- eller utførelseskontroll. Der det anses forsvarlig, kan omfattende kontrollerfaring erstatte kravet til prosjekterings- eller utførelseserfaring.

2. Ved økt relevant utdanning, eller særlig kvalifiserende praksis, kan kravene til praksislengde reduseres. Tilsvarende kan kravene til utdanning reduseres ved særlig kvalifiserende praksis eller ved praksis av lengre varighet enn det som ellers kreves. For ansvarlig søker og ansvarlig prosjekterende i foretaksklasse 1 kan krav til praksis helt falle bort ved relevant utdanning av lengre varighet eller høyere grad.

3. Ved vurdering av relevant praksis skal det legges vekt på hvor oppdatert praksisen er, praksisens varighet, tilknytning til godkjenningssområdet og om den har vært **gjennomført i samsvar med tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven.**

4. Foretak skal dokumentere kvalifikasjonene hos sine faglige ledere ved bekreftet kopi av eksamensvitnemål, fagbrev e.l.

5. Arbeidspraksis kan dokumenteres ved referanseprosjekter, bekreftet kopi av attest e.l. fra arbeidsgiver eller på annen måte.

6. For faglig leder fra annen EØS-stat med utdanning på nivå som angitt i § 10 bokstav a og b skal dokumentasjon godkjennes i henhold til Rådskonklusjon 64/427 innen generelle byggefag.

Merknader:

Til endring i nr. 1 bokstav a

Endringen som foreslås har bakgrunn i opphevelsen av ansvarlig samordner. Denne endringen er omtalt i Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) kap. 8.2. Opphevelsen av ansvarlig samordner innebærer at ansvarlig søkers ansvarsområde utvides tilsvarende. Det vil si at oppgaver som gjelder samordning i utførelsen er overført til ansvarlig søker. Der ansvarlig søker ikke er kvalifisert for oppgaver som gjelder samordning i utførelsen, slik som angitt i ny § 11 bokstav a andre ledd, forutsettes det at ansvarlig søker knytter til seg faglig ledelse med relevante kvalifikasjoner eller et bytte av ansvarlig søkerforetak. Dersom det skjer en utskifting av ansvarlig søker i løpet av prosjektet, ivaretas grensesnittet i forhold til nytt søkerforetak ved å lage en beskrivelse med oversikt over utførte oppgaver.

Til endring i nr. 3

I § 11 nr. 3 foreslås en tilføyelse slik at det går klart frem at praksis må være forsvarlig gjennomført for å anses som relevant. Dette skal sikre at praksis som ikke er i samsvar med regelverket, heller ikke skal kunne legges til grunn for å tilfredstille kravet til relevant praksis.

Kap. V

Lokal godkjenning av foretak mv. for ansvarsrett

§ 16 Lokal godkjenning av foretak

1. Godkjenning gis til foretak mv. som dokumenterer at det tilfredsstiller kravene for godkjenning i denne forskrift. For søkere uten sentral godkjenning skal søknaden vedlegges dokumentasjon som viser at foretaket oppfyller kravene i denne forskrift. Søknad og vedlegg som ikke er utferdiget på norsk, svensk eller dansk skal ledsages av oversettelse til ett av disse språkene.
2. Kommunen skal behandle søknad om lokal godkjenning uten ugrunnet opphold.
3. Etter forslag fra tiltakshaver skal kommunen fastsette tiltaksklasse, som skal være bestemmende for hvilken foretaksklasse som kreves for godkjenningen.
4. For foretak med sentral godkjenning skal kommunen vurdere om det er samsvar mellom godkjenningsområdet i den sentrale godkjenning og tiltaket. For øvrig skal sentral godkjenning normalt legges til grunn uten ytterligere vurdering.
5. For foretak uten sentral godkjenning skal kommunen vurdere kvalifikasjonene i forhold til det aktuelle søknadsplichtige tiltak. Prosjektorganiseringen av tiltaket kan inngå i vurderingen.

Merknader:

Til någjeldende § 16 nr. 1

Någjeldende § 16 nr. 1 er en saksbehandlingsregel og foreslås derfor flyttet til saksbehandlingsforskriften § 13 andre ledd. Nåværende nr. 2, 3, 4, 5 og 6 blir nye nr. 1, 2, 3, 4 og 5.

§ 17 Personlig **ansvarsrett**. **Selvbygger**

1. I særlige tilfelle kan kommunen etter søknad gi personlig **ansvarsrett** til faglig kvalifisert person. Ved personlig **ansvarsrett** skal det legges vekt på langvarig og relevant erfaring, og eventuell utdanning. Kravene til dokumentasjon i kap. II og III gjelder tilsvarende.
2. Kommunen kan godkjenne person for **ansvarsrett** til bolig- eller fritidsbygning til eget bruk, uten hensyn til kravene i kap. II og kap. III i denne forskrift, forutsatt at personen sannsynliggjør at arbeidet vil bli utført i samsvar med plan- og bygningslovgivningen.

Merknader:

Til endring i § 17 nr. 2

Det foreslås endringer i regelen om personlig ansvarsrett for selvbygger. Hensikten med forslaget er å åpne for at kommunen skal kunne gi personlig ansvarsrett i henhold til den kompetansen som synliggjøres.

Någjeldende bestemmelse begrenser personlig godkjenning i forhold til tiltaksklasse og funksjon. For flere oppgaver utelukker dette personlig ansvarsrett selv om selvbyggeren synliggjør tilstrekkelig kompetanse. Det foreslås å fjerne krav til at tiltaket ligger innenfor tiltaksklasse 1. Videre å fjerne begrensningen til "små tiltak" for ansvarlig søker, ansvarlig prosjekterende og ansvarlig kontrollerende. Begrunnelsen er at det ikke er ansett hensiktsmessig å begrense personlig ansvarsrett for bolig- eller fritidsbygning til eget bruk i forhold til tiltaksklasse eller funksjon.

Endringen innebærer at området for selvbyggeren utvides. Dette fører til en mer smidig saksbehandling ved at kommunen kan gi personlig ansvarsrett i henhold til den kompetansen som synliggjøres. I og med at selvbyggeren fortsatt må sannsynliggjøre at han/hun er i stand til å gjennomføre oppgavene, antas endringen ikke å få konsekvenser for kvaliteten på tiltakene.

§ 19 Foretakets opplysningsplikt. Endringer m.m.

Foretak og andre med **ansvarsrett** plikter, inntil byggesaken er avsluttet, å melde fra til kommunen dersom de ikke lenger oppfyller forutsetningene for godkjenningen.

Merknader:

Til endring i § 19

Forslaget er kun en språklig justering og har ikke betydning for innholdet i bestemmelsen.

§ 20 Tilbaketrekking av lokal godkjenning.

1. Kommunen kan trekke tilbake **ansvarsretten** når det ansvarlige foretak i vesentlig grad har unnlatt å **ivareta søkerfunksjonen**, prosjektering, utførelse eller kontroll i samsvar med plan- og bygningsloven, **eller** har unnlatt å følge pålegg fra kommunen om å rette avvik. Godkjenning kan også trekkes tilbake på grunn av manglende oppfyllelse av forutsetningene for godkjenningen.

Merknader:

Til endring i nr. 1

Det foreslås en tilføyelse slik at det klart fremgår at manglende ivaretagelse av søkerfunksjonen kan føre til tilbaketrekking av ansvarsrett. I dag er de øvrige funksjoner - prosjektering, utførelse og kontroll - omtalt i bestemmelsen, mens ansvarlig søker er utelatt.

Endringen innebærer at kommunen også har hjemmel til å trekke tilbake ansvarsretten når ansvarlig søker i vesentlig grad har unnlatt å ivareta sine oppgaver.

Det er også foreslått en språklig justering ved å endre *sørge for* til *ivareta*. Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

I bestemmelsen foreslås begrepet ”og har unnlatt å følge pålegg fra kommunen om å rette avvik” endret til ”*eller har unnlatt å følge pålegg fra kommunen om å rette avvik*”. Ved å endre ordlyden fra *og* til *eller* kan kommunen trekke tilbake ansvarsretten uten først å vente på manglende oppfølging av pålegg om å rette avvik. Det vises blant annet til at dette kan være hensiktsmessig der det foreligger stor skadeevne eller når det er klart at foretaket ikke er kvalifisert til å rette avviket.

§ 21 Klage - lokal godkjenning **for ansvarsrett**

Vedtak om lokal godkjenning og vedtak om tilbaketrekking av godkjenning er enkeltvedtak som kan påklages til fylkesmannen av parter og andre med rettslig klageinteresse.

Merknader:

Til endring i § 21

Forslaget er kun en språklig justering for å oppnå bedre sammenheng i regelverket. Endringen har ikke betydning for innholdet i bestemmelsen.

Kap. VI

Sentral godkjenning av foretak

§ 27 Tilbaketrekking av sentral godkjenning

1. Sentral godkjenning **skal** trekkes tilbake ved **alvorlige eller gjentatte** overtredelser av plan- og bygningslovgivningen, dersom foretaket ikke lenger oppfyller de nødvendige kvalifikasjonskrav for godkjenning eller foretaket på annen måte ikke oppfyller kravene for godkjenning, **eller det gjennom sin praksis har vist at det ikke oppfyller de krav til pålitelighet eller dugelighet som må stilles til arbeidet.**

2. Tilbaketrekking av sentral godkjenning gjelder inntil foretaket ved ny søknad kan dokumentere at det forhold som forårsaket tilbaketrekking er rettet og vilkårene for godkjenning for øvrige er tilstede.

3. Godkjenningen faller bort dersom gebyr ikke er innbetalt i rett tid. Før dette skjer skal foretaket gis varsel med frist til å betale.

4. Før det treffes vedtak om tilbaketrekking, skal foretaket gis varsel med frist til å uttale seg. Det skal vurderes hvor alvorlig årsaken til tilbaketrekkingen er i forhold til virkningen

av tilbaketrekking. Det kan bl.a. legges vekt på om lokal godkjenning er trukket tilbake, og om det er gitt tidligere advarsler. For foretak med flere forretningssteder eller prosjekter er det adgang til å foreta delvis tilbaketrekking.

Merknader:

Til endring i nr. 1

Ordlyden i pbl § 98 a om tilbaketrekking av sentral godkjenning er skjerpet ved lovendring i år. Forslaget om å endre ordet *kan* til *skal* i GOF § 27 er en oppfølging av endringen. Tilsvarende endring er omtalt i Ot.prp. 112 (2001-2002) kap. 8.4, og det vises derfor til omtalen der.

Det foreslås at *vesentlig overtredelse* endres til *alvorlige eller gjentatte overtredelser*. Bakgrunnen for forslaget er å sammenholde begrepsbruken i GOF § 27 med pbl § 98 a. Dette slik at det siktes til samme overtredelser i forskrift og lov. Det vises også her til det som er bemerket i Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) kap. 8.4.

I nytt siste alternativ i nr. 1 foreslås også tatt inn en tilføyelse slik at det klart går frem at sentral godkjenning kan trekkes tilbake dersom et foretak gjennom sin praksis har vist at det ikke oppfyller de krav til pålitelighet eller dugelighet som må stilles til arbeidet. Hensikten med forslaget er å gi godkjenningsordningen en klar hjemmel til å trekke tilbake sentral godkjenning der de formelle krav er ivaretatt, men hvor foretaket ikke evner å gjennomføre oppgaver i samsvar med plan- og bygningslovgivningen. For lokal ansvarsrett er kravet til pålitelighet og dugelighet ivaretatt i pbl § 98 nr. 1. Forslaget vil derfor også gi en bedre samordning mellom tilbaketrekking av sentral og lokal ansvarsrett.